

Meetbaarheid jaarverslag 2007

De kwaliteit van de verantwoording

Stadsdeel Centrum

6 juni 2008

R a

Rekenkamer Amsterdam

R a

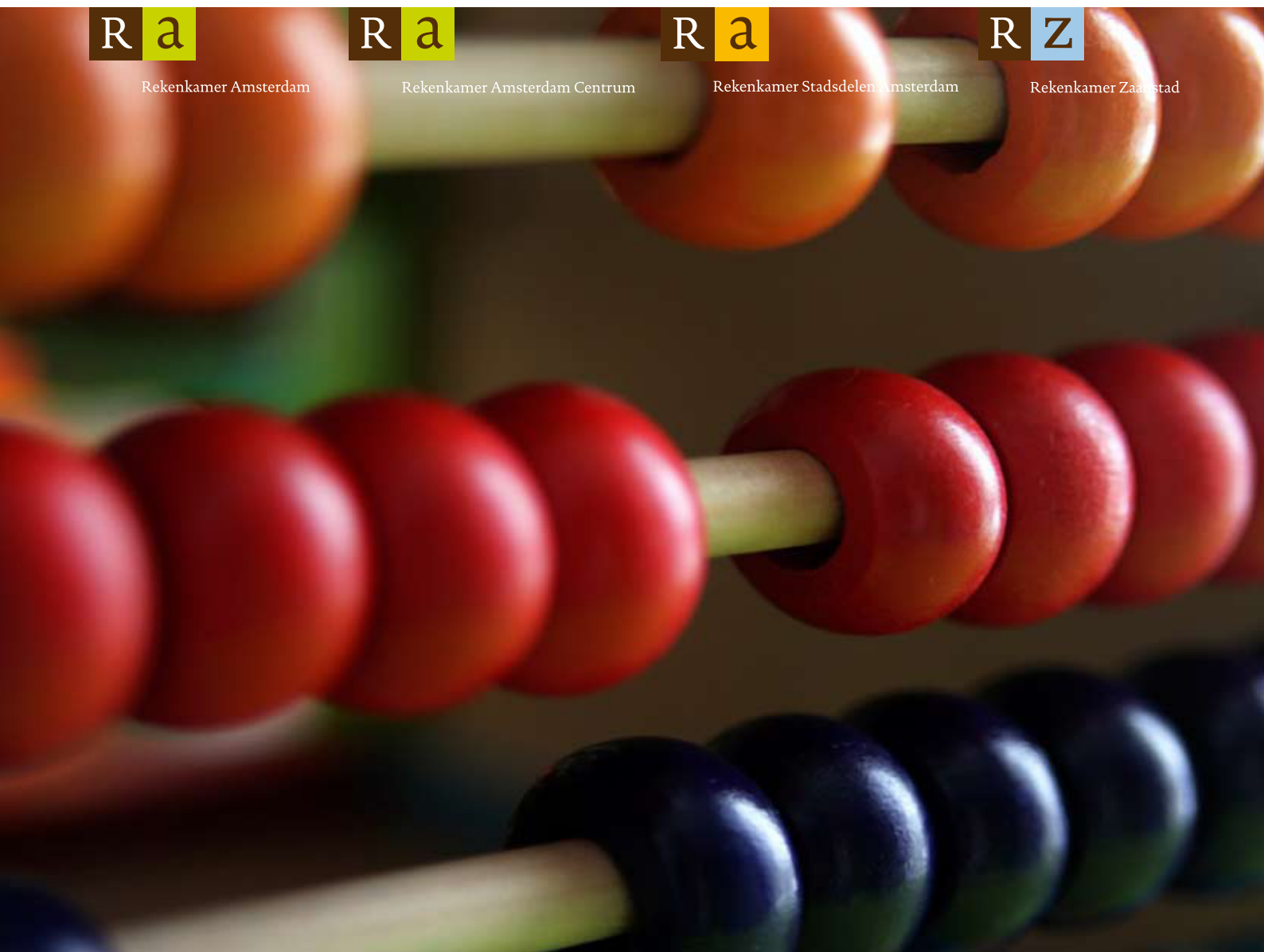
Rekenkamer Amsterdam Centrum

R a

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

R Z

Rekenkamer Zaanstad

Meetbaarheid jaarverslag 2007

De kwaliteit van de verantwoording

Stadsdeel Centrum

6 juni 2008

Samenvatting	5
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding voor onderzoek jaarverslag	9
1.2 Onderzoek jaarverslag en BBV	9
1.3 Relatie met regulier accountantsonderzoek	10
2 Opzet van het onderzoek	11
2.1 Doel van het onderzoek	11
2.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen	11
2.3 Toetsingspunten	12
2.4 Onderzoeksaanpak	13
3 Twee programma's onderzocht	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Programma 'Veiligheid'	17
3.3 Programma 'Milieu'	32
Bijlage Achtergrond beoordelingskader	41

Samenvatting

In dit onderzoek zijn de bevindingen van de rekenkamer opgenomen van haar quick scan onderzoek naar de kwaliteit van de informatievoorziening in het jaarverslag 2007 van het stadsdeel Centrum. Het onderzoek richtte zich met name op de verantwoording over de bereikte resultaten in 2007. Omdat de verantwoording logisch dient aan te sluiten op de vooraf geformuleerde doelstellingen in de begroting en het jaarplan is eerst de programmabegroting van het stadsdeel beoordeeld. Met dit onderzoek wil de rekenkamer de kaderstellende en controlerende rol van de stadsdeelraad versterken.

Het dagelijks bestuur legt met het jaarverslag verantwoording af over de doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Om vast te stellen of het jaarverslag op dit punt adequaat is, heeft de rekenkamer de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 *consistent* en *meetbaar* geformuleerd? Biedt de programmabegroting 2007 een voldoende basis om achteraf meetbaar te verantwoorden?
2. Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting 2007 *adequaate toelichting* (artikel 25.2 van het BBV)?
3. Zijn de doelstellingen in het jaarverslag voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag *verifieerbaar* en *betrouwbaar*?

In deze quick scan heeft de rekenkamer de drie onderzoeksvragen beantwoord voor twee programma's uit het jaarverslag 2007. Het gaat om de programma's 'Veiligheid' en 'Milieu'.

De resultaten van de quick scan kunnen als volgt worden samengevat:

		Veiligheid	Milieu	Totaal gemiddeld
Vraag 1	Consistent en meetbaar	1,3	1,7	1,5
Vraag 2	Adequate verantwoording in jaarverslag	1,3	2,0	1,6
Vraag 3	Kwantitatieve gegevens aanwezig, verifieerbaar en betrouwbaar	1,5	2,2	1,9
	Gemiddelde score	1,4	2,0	1,7

De hiervoor genoemde scores zijn behaald op een schaal van 0 tot 3¹. De rekenkamer komt tot het algemene oordeel dat de kwaliteit van de bestuurlijke informatie van beide programma's in het jaarverslag 2007 bijna voldoende (1,7) is. Er is wel een groot verschil tussen de kwaliteit van het programma 'Veiligheid' (score 1,4) en het programma 'Milieu' (score 2,0).

Programma 'Veiligheid'

Samengevat heeft de rekenkamer binnen het programma 'Veiligheid' de volgende bevindingen:

- Naar het oordeel van de rekenkamer is de kwaliteit van het programma 'Veiligheid' in de programmabegroting van stadsdeel Centrum matig (score 1,3). Slechts 2 van de 11 doelstellingen zijn als effect geformuleerd, waardoor het onduidelijk is wat stadsdeel Centrum voor veiligheid wil bereiken. Een logische relatie tussen doelstelling, indicator en activiteiten ontbreekt veelal: doelstellingen en indicatoren zijn soms hetzelfde en activiteiten ontbreken bij de meeste doelstellingen. Ook ontbreken regelmatig relevante referentiewaarden en kwantitatieve streefaantallen.
- Op vraag 2, die vooral betrekking heeft op het jaarverslag 2007, scoort stadsdeel Centrum ook matig (score 1,7). De rekenkamer is van mening dat het jaarverslag beperkt inzicht geeft in de realisatie van doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten. Bereikte resultaten zouden vaker weergegeven kunnen worden. Ook is de toelichting op de verschillen tussen de beoogde en bereikte resultaten voor verbetering vatbaar.
- Stadsdeel Centrum heeft slechts een klein deel (18%) van de doelstellingen voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Wel blijkt uit de analyse van de rekenkamer dat de kwantitatieve resultaatgegevens die het stadsdeel heeft opgenomen in het jaarverslag voldoende verifieerbaar en betrouwbaar zijn. Het stadsdeel scoort gemiddeld matig (score 1,5) op deze vraag.

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer voor het programma 'Veiligheid' tot de volgende aanbevelingen:

1. Formuleer doelstellingen op een zodanige manier dat duidelijk is wat het stadsdeel wil bereiken.
2. Zorg er voor dat de bijbehorende indicatoren bijdragen aan de meetbaarheid van de doelstellingen. Dit kan door kwantitatieve streefwaarden bij de indicatoren te formuleren.
3. Voeg zoveel mogelijk referentiegegevens toe, zodat beoogde doelstellingen in perspectief geplaatst kunnen worden.
4. Geef in het jaarverslag een verklaring waarom beoogde en gerealiseerde activiteiten van elkaar verschillen.

¹ Waarbij 0 betekent dat geheel niet de gestelde eisen wordt voldaan en 3 betekent dat volledig aan de gestelde eisen wordt voldaan.

5. Neem zoveel mogelijk kwantitatieve gegevens in het jaarverslag op, bijvoorbeeld bij de doelstelling voor het verbeteren van de objectieve veiligheid, de aanpak van huiselijk geweld en overlast.

Programma 'Milieu'

Samengevat heeft de rekenkamer binnen het programma 'Milieu' de volgende bevindingen:

- Het programma 'Milieu' van stadsdeel Centrum scoort bijna voldoende op consistentie (1,7). Deze relatief lage score wordt vooral veroorzaakt door het ontbreken van referentiegegevens bij vrijwel alle doelstellingen.
- In het jaarverslag 2007 gaat het stadsdeel nauwelijks in op de bereikte resultaten van de milieudoelstellingen uit de programmabegroting 2007 (score 1,3). Hierdoor is bij effectdoelstellingen moeilijk vast te stellen in hoeverre effecten zijn gerealiseerd. Positief is dat het stadsdeel in het jaarverslag 2007 de verrichte activiteiten weergeeft en een verklaring geeft voor verschillen tussen voorgenomen en uitgevoerde activiteiten. Dit leidt tot een score 'voldoende' op vraag 2 (2,0).
- Stadsdeel Centrum heeft alle doelstellingen (100%) voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Deze gegevens zijn over het algemeen verifieerbaar. Wel is uit onderzoek van de rekenkamer gebleken dat de gegevens bij 2 van de 3 doelstellingen onvoldoende betrouwbaar zijn. Toch scoort het stadsdeel gemiddeld ruim voldoende (2,2) op deze vraag.

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer voor het programma 'Milieu' tot de volgende aanbevelingen:

1. Voorzie de doelstellingen waar mogelijk van te bereiken resultaten en uit te voeren activiteiten en rapporteer daarover in het jaarverslag.
2. Voorzie de doelstellingen waar mogelijk van streefwaarden.
3. Geef een verklaring wanneer voorgenomen activiteiten en gerealiseerde activiteiten van elkaar verschillen.
4. Zorg dat de in het jaarverslag vermelde kwantitatieve gegevens overeenkomen met de officiële gegevens uit brondocumenten.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor onderzoek jaarverslag

Door de dualisering van het lokale bestuur in 2002 is het dagelijks bestuur (gemeente: college van B&W, stadsdelen: het DB) geen lid meer van de stadsdeelraad respectievelijk de gemeenteraad. De bevoegdheden van raad en dagelijks bestuur zijn scherper afgebakend: de raad stelt kaders en controleert, het dagelijks bestuur bestuurt, voert uit en legt verantwoording af.

Voor de planning- en controlcyclus betekent deze taakverdeling concreet het volgende:

- De raad stelt in de *programmabegroting* voor een bepaald jaar de kaders vast voor beleid en financiën.
- Vervolgens voert het dagelijks bestuur in dat jaar het beleid uit binnen deze kaders.
- In het *jaarverslag*² legt het dagelijks bestuur inhoudelijk verantwoording af aan de raad over de realisatie van de beleidsvoornemens uit de programmabegroting. De *jaarrekening* laat de financiële consequenties van het gevoerde beleid zien.
- De raad beoordeelt op basis van de jaarstukken of het dagelijks bestuur zijn werk binnen de kaders van de begroting heeft gedaan.

Deze ruwe schets van de begrotingscyclus toont de noodzaak van transparante bestuurlijke informatie over beleid. Elementen van transparantie zijn ondermeer consistentie, meetbaarheid, betrouwbaarheid en verifieerbaarheid. Ook is het van belang dat verschillen tussen planning en realisatie adequaat worden toegelicht. Op basis van transparante bestuurlijke informatie is kaderstelling, verantwoording en controle van beleid mogelijk.

1.2 Onderzoek jaarverslag en BBV

In mei 2007 verrichtte de rekenkamer een onderzoek naar de jaarstukken 2006³. De jaarstukken bestaan uit de jaarrekening en het jaarverslag. De quick scan van de jaarstukken 2006 richtte zich vooral op het financiële gedeelte van het jaarverslag. Dat onderzoek had betrekking op de presentatie van het financiële resultaat en de verwerking daarvan in het eigen vermogen enerzijds, en op de inhoud van de paragraaf weerstandsvermogen anderzijds.

In dit onderzoek, de quick scan naar de meetbaarheid van het jaarverslag 2007, onderzoekt de rekenkamer de kwaliteit van de verantwoording over de realisatie van de beleidsdoelen. De rekenkamer baseert haar beoordeling van de programma's primair op

² We spreken hier van jaarverslag waar stadsdeel Centrum de term 'Jaarverantwoording' gebruikt.

³ 'Quick Scan Jaarstukken 2006', d.d. 11 mei 2007.

het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Het BBV is ingevoerd met ingang van begrotingsjaar 2004. Het BBV schrijft voor welke vorm de begroting en de jaarstukken van een gemeente moeten hebben.

Het uitgangspunt van het BBV is in eerste plaats dat de begroting en jaarrekening voldoen aan de informatiebehoefte van de gemeenteraad voor het uitvoeren van zijn kaderstellende en controlerende taak. Daarnaast dienen de jaarstukken ook te voorzien in de informatiebehoeften van anderen, zoals burgers, college en externe partijen.

Het BBV schrijft voor dat in de begroting een aantal programma's wordt opgenomen. Het schrijft echter niet voor welke programma's dat moeten zijn en wat daarin precies moet worden opgenomen. De raad is derhalve vrij in het kiezen van het aantal programma's en de inhoud daarvan. Wel moet in elk programma expliciet worden ingegaan op de gewenste maatschappelijke effecten en de wijze waarop er naar wordt gestreefd om deze effecten te verwezenlijken.

De verantwoording over de realisatie vindt achteraf plaats in het jaarverslag. Het jaarverslag dient volgens het BBV per programma inzicht te bieden in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd, de wijze waarop is getracht de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken en de gerealiseerde baten en lasten.

Door het beleid vooraf meetbaar te formuleren kan de stadsdeelraad heldere kaders stellen voor het dagelijks bestuur voor de beleidsuitvoering. In de bijlage bij dit rapport is uiteengezet op welke wijze volgens het BBV en de verstrekte handreikingen naar aanleiding van het BBV, de ambities van een gemeente of stadsdeel meetbaar vertaald kunnen worden naar doelstellingen en activiteiten.

1.3 Relatie met regulier accountantsonderzoek

De rekenkamer treedt met dit onderzoek niet in de plaats van de controlerend accountant. De controle van de jaarrekening behoort op grond van de Gemeentewet (art. 182 lid 1) niet tot de taak van de rekenkamer. Deze taak is in de gemeente Amsterdam de verantwoordelijkheid van ACAM. Het accountantsonderzoek van de ACAM richt zich op de betrouwbaarheid van de jaarrekening als geheel en de rechtmatigheid van het financiële beheer. Het jaarverslag wordt door de ACAM slechts marginaal getoetst.

Dit onderzoek richt zich op *de kwaliteit van de bestuurlijke informatievoorziening* over de doeltreffendheid van beleid in het jaarverslag 2007. Wij toetsen in deze quick scan onderdelen van de niet-financiële verantwoording aan de hand van gegevens in de programmabegroting 2007 en het jaarverslag 2007 over de uitvoering van het beleid door gemeente of stadsdeel. Het accent ligt daarbij op het realiseren van maatschappelijke effecten en doelen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten.

2 Opzet van het onderzoek

2.1 Doel van het onderzoek

Doel van dit onderzoek is te oordelen over de kwaliteit van de jaarlijkse verantwoording in het jaarverslag 2007 (verder: jaarverslag) zoals opgesteld door het dagelijks bestuur ten behoeve van de stadsdeelraad. Het jaarverslag van Centrum heet officieel 'Jaarverantwoording 2007', maar hierna hanteren we - net als bij de quick scans van andere stadsdelen - de term 'jaarverslag'.

Onze beoordeling heeft het karakter van een 'quick scan' op basis van openbaar beschikbare documenten. Met dit onderzoek wil de rekenkamer de kaderstellende en controlerende rol van de stadsdeelraad versterken.

2.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Wij hanteren de volgende probleemstelling:

Kan de stadsdeelraad zich op basis van het jaarverslag 2007 een goed oordeel vormen over de doeltreffendheid van het gevoerde beleid?

Door de programmabegroting 2007 vast te stellen heeft de stadsdeelraad het dagelijks bestuur opdracht gegeven om de doelstellingen van het stadsdeel te realiseren. Met het jaarverslag verantwoordt het dagelijks bestuur zich over het gevoerde beleid. Deze verantwoording heeft zowel betrekking op de financiën als op de realisatie van de doelstellingen.

Onderzoeksvragen

Om vast te stellen of het jaarverslag 2007 goede informatie biedt om de doeltreffendheid van het gevoerde beleid te kunnen beoordelen, heeft de rekenkamer de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 *consistent* en *meetbaar* geformuleerd? Biedt de programmabegroting 2007 een voldoende basis om achteraf meetbaar te verantwoorden?
2. Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting 2007 *adequaat toegelicht* (artikel 25.2 van het BBV)?
3. Zijn de doelstellingen in het jaarverslag 2007 voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag 2007 *verifieerbaar* en *betrouwbaar*?

Bij deze quick scan heeft de rekenkamer deze drie onderzoeksvragen beantwoord voor twee programma's uit het jaarverslag. Het gaat om programma's 'Veiligheid' en 'Milieu'. Door bij alle stadsdelen dezelfde programma's te beoordelen, wordt het mogelijk om - evenals vorig jaar - een benchmark uit te voeren naar de kwaliteit van het jaarverslag over 2007, waarin mogelijk 'best practices' kunnen worden gepresenteerd.

2.3 Toetsingspunten

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen heeft de rekenkamer de volgende toetsingspunten gebruikt.

1. *Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 consistent en meetbaar geformuleerd?*

Bij de toets op de *consistentie* wordt het volgende beoordeeld:

- 1.1 Een logische relatie tussen doelstellingen en vermelde (effect)indicatoren is aanwezig en de doelstellingen zijn vertaald naar concrete voorgenomen activiteiten.

Bij de toets op de *meetbaarheid* van de vermelde doelstellingen en voorgenomen activiteiten wordt het volgende beoordeeld:

- 1.2 De doelstelling is specifiek, dat wil zeggen dat de formulering van de doelstelling niet voor meerdere uitleg vatbaar is. Tevens is daarbij, indien van toepassing, de doelgroep helder vermeld.
- 1.3 De doelstelling is voorzien van een effect- of prestatie-indicator met een streefwaarde die tijdgebonden is.
- 1.4 De doelstelling is voorzien van een relevant referentiegegeven, bijvoorbeeld door een nulmeting of een beschrijving van de huidige stand van zaken.

2. *Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting 2007 adequaat toegelicht (artikel 25.2 van het BBV)?*

Bij de toets op een 'adequate verantwoording' over de realisatie van de doelstellingen en uitgevoerde activiteiten wordt het volgende beoordeeld:

- 2.1 In het jaarverslag is het bereikte resultaat van de doelstelling vermeld.
- 2.2 In het jaarverslag zijn de uitgevoerde activiteiten vermeld.
- 2.3 In het jaarverslag wordt een adequate verklaring gegeven voor verschillen tussen planning en realisatie ten opzichte van de programmabegroting.

3. Zijn de doelstellingen in het jaarverslag voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag verifieerbaar en betrouwbaar?

Bij de toets op de ‘aanwezigheid van kwantitatieve gegevens’ wordt het volgende beoordeeld:

- 3.1 De mate waarin de programmaverantwoording is voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.

Bij de toets op de ‘verifieerbaarheid’ van de verantwoorde resultaten wordt het volgende beoordeeld:

- 3.2 De kwantitatieve gegevens (aantallen, percentages) over de bereikte resultaten zijn afkomstig uit een vastgesteld document of officiële statistiek.

Bij de toets op de ‘betrouwbaarheid’ van de verantwoorde resultaten wordt het volgende beoordeeld:

- 3.3 De kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten geven de resultaten juist weer. De registratie voldoet aan de eisen van controleerbaarheid.

2.4 Onderzoeksaanpak

2.4.1 Bronnen

Voor ons onderzoek hebben we gebruik gemaakt van gegevens van de stadsdelen die openbaar beschikbaar zijn. De geraadpleegde documenten zijn:

- het jaarverslag en de jaarrekening over 2007;
- de programmabegroting over 2007.

De programmabegroting is primair bedoeld voor de stadsdeelraad. De rekenkamer heeft zich bij haar beoordeling op dit document gebaseerd. De in het BBV voorgeschreven productbegroting, die primair voor het dagelijks bestuur is bedoeld, is buiten beschouwing gelaten.

De rekenkamer is van oordeel dat zowel de programmabegroting als het jaarverslag zelfstandig leesbare stukken moeten zijn ten aanzien van de doelen en bereikte resultaten. Met een verwijzing naar andere documenten zonder dat daaruit de belangrijkste gegevens worden vermeld, kan het stadsdeel volgens de rekenkamer niet volstaan.

Verder heeft de rekenkamer bij deze quick scan, evenals bij de vorige quick scan naar de jaarstukken 2006, afgezien van het voeren van ambtelijk en bestuurlijk wederhoor, omdat ook in dit onderzoek voornamelijk gebruik is gemaakt van openbaar beschikbare informatie en slechts beperkt aanvullende informatie is opgevraagd. Het voeren van ambtelijk en bestuurlijk wederhoor zou ervoor zorgen dat de rapportage van de rekenkamer na de bespreking van het jaarverslag 2007 in de stadsdeelraad openbaar zou

kunnen worden gemaakt. Dit zou de bruikbaarheid van dit rekenkamerrapport voor de raad verkleinen.

2.4.2 Scores op de toetsingspunten

De kwaliteit van de geformuleerde doelstellingen bij de programma's 'Veiligheid' en 'Milieu' hebben wij aan de hand van de toetsingspunten in paragraaf 2.3 beoordeeld. Hierbij zijn per toetspunt de volgende score toegekend:

- Indien volledig is voldaan aan de gestelde eisen wordt de kwalificatie *Goed* toegekend (3 punten).
- Indien overwegend is voldaan aan de gestelde eisen, maar op een beperkt aantal onderdelen niet wordt de kwalificatie *Voldoende* (2 punten) toegekend.
- Indien op een aantal onderdelen is voldaan aan de gestelde eisen, maar overwegend niet, wordt de kwalificatie *Onvoldoende* (1 punt) toegekend.
- Indien op een zeer beperkt aantal onderdelen of in het geheel niet is voldaan aan de gestelde eisen wordt de kwalificatie *Slecht* (0 punten) toegekend.

Vervolgens hebben wij per doelstelling een gemiddelde bepaald. Op basis van deze gemiddelde scores beantwoorden wij de drie onderzoeksvragen per programma. Vervolgens geven wij nog een eindoordeel over de kwaliteit van de informatievoorziening over de twee onderzochte programma's 'Veiligheid' en 'Milieu'.

Bij het toekennen van scores maken we nog de volgende opmerkingen:

Onderzoeksvraag 1 gaat over de consistentie en meetbaarheid. Om een evenwichtige score bij deze onderzoeksvraag te verkrijgen, neemt de rekenkamer bij de bepaling van het gemiddelde cijfer per doelstelling het toetsingspunt over de consistentie 'een logische samenhang tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten' dubbel mee.

Onderzoeksvraag 2 gaat over een adequate verantwoording in het jaarverslag. Bij deze vraag telt de rekenkamer het toetsingspunt 'verklaring verschillen' in de berekeningen van de gemiddelde score tweemaal mee. Naar de mening van de rekenkamer dient het dagelijks bestuur de oorzaken van belangrijke verschillen tussen het plan en de bereikte resultaten in het jaarverslag toe te lichten. Een adequate toelichting op het verschil tussen het plan en de realisatie vindt de rekenkamer belangrijk, omdat op basis van deze informatie de raad zich een eerste oordeel kan vormen over de vraag of bijsturing al dan niet noodzakelijk is.

Onderzoeksvraag 3.1 gaat over de vraag of de doelstellingen zijn voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. De ‘aanwezigheid van kwantitatieve gegevens’ bij de doelstellingen beoordeelt de rekenkamer op het niveau van het programma als geheel. Indien alle doelstellingen in het programma zijn voorzien van een of meerdere kwantitatieve resultaten, dan is de score 3. Als geen van de doelstellingen is voorzien van een kwantitatief gegeven, is de score 0. Dit toetsingspunt wordt bij de berekening van het gemiddelde dubbel gewogen.

Onderzoeksvraag 3.2 en 3.3 gaan over de vraag of de kwantitatieve gegevens verifieerbaar en betrouwbaar zijn. Bij het aspect ‘verifieerbaarheid’ gaat het om de vraag of de gegevens in officiële documenten, openbare statistische gegevens en dergelijke terug te vinden zijn. Indien wij niet over de betreffende gegevens beschikken, is aan de samenstellers van het jaarverslag gevraagd om deze gegevens aan ons te tonen. Het aspect ‘betrouwbaarheid’ toetsen wij – in het geval het gegeven uit een registratie van het stadsdeel komt – door te beoordelen of het betreffende gegeven juist en volledig is. Ook hiervoor hebben wij bij het stadsdeel informatie opgevraagd om te toetsen of het onderliggende systeem controleerbaar is ingericht. Vanwege de beperkte doorlooptijd van de quick scan hebben wij de primaire registraties (bijvoorbeeld registratieformulieren) niet opgevraagd en beoordeeld.

Wanneer een oordeel volgens de rekenkamer niet van toepassing is, is dat weergegeven door een streepje: ‘-’ (= niet van toepassing).

3 Twee programma's onderzocht

3.1 Inleiding

De rekenkamer onderzoekt voor alle aangesloten stadsdelen de programma's voor *Veiligheid* en *Milieu*. De Programmabegroting 2007 van stadsdeel Centrum bevat de programma's 'Veiligheid' en 'Milieu'.

De rekenkamer hanteert voor de quick scans van de stadsdelen de begrippen 'doelstellingen', 'indicatoren' en 'activiteiten'. Deze begrippen zijn moeilijk terug te vinden in de programmabegroting en jaarverslag van stadsdeel Centrum. En voor zover ze voorkomen, lijken ze een andere betekenis te hebben.

Stadsdeel Centrum beschrijft in elk programma enkele 'effectindicatoren'. Verder bevat elke programma een tabel met 'resultaatindicatoren' die aangeeft wat het stadsdeel gaat doen om de effecten te bereiken. De tabel bevat naast resultaatindicatoren ook resultaatafspraken, nulmetingen en streefgetallen voor 2007 en 2010. Dit begrippenkader wijkt af van de overige stadsdelen. De rekenkamer heeft zoveel mogelijk de effectindicatoren en resultaatindicatoren als doelstelling aangemerkt.

Nadat de inhoud van de programma's in de volgende paragrafen in het kort is weergegeven, gaat de rekenkamer voor beide programma's in op:

- De consistentie en meetbaarheid van doelstellingen in de programmabegroting 2007;
- Het inzicht in de realisatie van doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten in het jaarverslag 2007. Een verklaring voor de verschillen ten opzichte van de programmabegroting 2007;
- De aanwezigheid van kwantitatieve resultaatgegevens en de verifieerbaarheid en betrouwbaarheid daarvan.

De scores op de toetsingspunten resulteren in een eindscore per programma.

3.2 Programma 'Veiligheid'

Het programma 'Veiligheid' leidt het stadsdeel kort in met een omschrijving van de belangrijkste taak op dit gebied: *"Het leveren van bijdragen aan het handhaven van de openbare orde, alsmede het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de binnenstad door het instandhouden en uitbouwen van een integraal veiligheidsbeleid"*. Stadsdeel Centrum benadrukt dat zij voor deze taak nauw samenwerkt met anderen zoals: het college van B&W, de bestuursdienst, politie, GG&GD, DMO, ondernemers en bewoners.

Het stadsdeel formuleert als algemeen maatschappelijk effect voor het programma 'Veiligheid' het volgende: *"Een veilige binnenstad is een schone, hele, goed verlichte stad, met een duidelijke regierol voor het dagelijks bestuur binnen de keten van politie, justitie, hulpverleningsinstanties, GGD en centrale stad"*.

Naast de visie geeft de programmabegroting ook weer welk veiligheidsbeleid is vastgesteld en welke basisgegevens voor veiligheid zijn vastgelegd (referentiewaarden).

Het stadsdeel formuleert voor het programma 'Veiligheid' 2 effectindicatoren:

1. Objectieve veiligheid bewoners.
2. Regiepakken voor een gezamenlijke visie op veiligheid.

In totaal formuleert stadsdeel Centrum ook nog 9 resultaatindicatoren die aangeven hoe de 2 doelstellingen bereikt gaan worden. De resultaatindicatoren gaan gepaard met resultaatafspraken, nulmetingen en streefgetallen voor 2007 en 2010.

Voor het programma 'Veiligheid' was het lastig om doelstellingen en indicatoren uit de programmabegroting af te leiden. De rekenkamer heeft de effectindicatoren en de meeste resultaatindicatoren opgevat als doelstellingen. Een enkele keer (bijvoorbeeld bij doelstelling 4 in de tabel hieronder) heeft de rekenkamer in plaats van een resultaatindicator een resultaatafpraak opgevat als doelstelling, omdat dit beter aansluit bij wat de rekenkamer verstaat onder doelstelling.

Vraag 1: Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 consistent en meetbaar geformuleerd? Biedt de programmabegroting 2007 een voldoende basis om achteraf meetbaar te verantwoorden?

Tabel 3.2.1 – Doelstellingen en Indicatoren Programma 'Veiligheid' in de programmabegroting 2007

Consistentie en meetbaarheid		Effect of prestatie	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
1.	Doel: objectieve veiligheidsindex bewoners (afname=verbetering) Indicator: geen						
	De relatie tussen doelstelling en indicator is niet optimaal: een indicator ontbreekt. Eigenlijk is de	E	1	2	3	3	2,0

Consistentie en meetbaarheid		Effect of prestatie	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
	huidige doelstelling een indicator om een andere doelstelling (bijvoorbeeld verbeteren van de objectieve veiligheid onder bewoners in de hele binnenstad) te meten. Activiteiten ontbreken. - De doelstelling kan nog specifiek geformuleerd worden. De doelgroep (bewoners) is helder, alleen is niet duidelijk om welk gebied het gaat: de hele binnenstad of een bepaalde wijk daarbinnen? - Referentiegegevens en streefwaarden worden vermeld.						
2.	Doel: regie pakken voor een gezamenlijke visie op veiligheid Indicator: Voortzetting acties die in 2006 ingezet zijn						
	- Indicator betreft eigenlijk activiteiten. - Doelstelling is onvoldoende specifiek omdat onduidelijk is om welke gezamenlijke visie op veiligheid het gaat. Ook is onduidelijk op welke manier de regie 'gepakt' wordt. Onduidelijk is welke 'ingezette acties 2006' worden voortgezet. - De streefwaarde voor 2007 ('ingezette acties 2006 worden voortgezet in 2007') is algemeen.	P	1	1	2	0	1,0
3.	Doel: succesvolle handhaving in het Wallengebied Indicator: Uitvoering resultatenmatrix kerndoelen door Coördinatieteam Wallen						
	- Doelstelling en indicator zijn niet specifiek. Onduidelijk om welke soort handhaving het in de doelstelling gaat en wat onder 'resultatenmatrix kerndoelen' in de indicator wordt bedoeld. - Streefaantallen voor 2010 zijn helder, voor 2007 zijn ze ('conform werkplan acties uitvoeren') algemeen geformuleerd. - Het referentiegegevens is niet precies omschreven: "Bij handhavingsacties in het Wallengebied"	P	2	1	2	2	1,8

Consistentie en meetbaarheid		Effect of prestatie	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
	worden <i>in bijna 100%</i> van de gevallen overtredingen geconstateerd”						
4.	Doel: terugdringen mensenhandel, gedwongen prostitutie en minderjarigen in de prostitutie Indicator: Uitvoering acties werkplan Coördinatieteam Wallen (CTW)						
	- Het verband tussen doelstelling, indicator en activiteiten is niet optimaal. Het is niet duidelijk welke acties uit het werkplan CTW bijdragen aan het doel. - Kwantitatieve streefaantallen ontbreken. - Referentiegegevens ontbreken.	E	2	1	1	1	1,4
5.	Doel: terugdringen overlast en klachten en adequate afhandeling klachten Indicator: Consequente handhaving door uitvoering acties werkplan Coördinatieteam Wallen (CTW)						
	- Indicator sluit deels aan bij doelstelling (nl. handhaving) terwijl ook gedacht kan worden aan andere indicatoren zoals het aantal overlastklachten. Verder zijn de activiteiten onduidelijk. - Doelstelling is algemeen geformuleerd, onduidelijk is om welke soort overlastklachten het gaat, in welke buurt en van wie de klachten afkomstig zijn. - Kwantitatieve streefaantallen en referentiegegevens ontbreken.	E/P	1	2	1	1	1,2
6.	Doel: schrijven integraal Veiligheidsplan Indicator: Vaststelling Veiligheidsplan						
	- Indicator sluit deels aan bij doelstelling. Indicator had ook betrekking kunnen hebben op de mate van uitvoering van de acties uit het plan. - Doelstelling is weinig specifiek geformuleerd. - Referentiewaarden en kwantitatieve streefwaarden ontbreken, maar zijn hier ook niet van toepassing.	P	1	1	-	-	1,0

Consistentie en meetbaarheid		Effect of prestatie	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
7.	Doel: uit Veiligheidsplan voortvloeiende acties oppakken Indicator: Vaststelling wijkveiligheidsplannen						
	- Relatie tussen indicator (vaststelling wijkveiligheidsplannen) en doel (uitvoering van acties uit het Veiligheidsplan) is niet duidelijk. - Doelstelling is niet specifiek. Er is niet aangegeven welke acties door wie en in welke mate (volledig/deels) moeten worden uitgevoerd. - Referentiewaarden en kwantitatieve streefwaarden ontbreken	P	1	1	1	0	0,8
8.	Doel: opstellen analyse veiligheidsproblematiek Leidseplein en Rembrandtplein Indicator: Uitvoering analyse						
	- Relatie doelstelling, indicator en activiteiten is niet helder, omdat ze elkaar overlappen. - Indicator is niet specifiek. Er is bijvoorbeeld niet aangegeven wat er onder opstellen wordt verstaan, of de analyse dan ook vastgesteld is. - Referentiewaarden en streefwaarden voor 2007 ontbreken, maar zijn bij de gekozen indicator ook niet van toepassing.	P	1	2	-	-	1,3
9.	Doel: onderzoeken van de mogelijkheid juridische ondersteuning bij schadeverhaal Indicator: Uitvoeren onderzoek						
	- Doel en indicator zijn hetzelfde ('Onderzoek uitvoeren'). - Doelstelling is niet specifiek geformuleerd. Onduidelijk is wat bedoeld wordt met schadeverhaal, wat het verband is met veiligheid. - Referentiewaarden en streefwaarden voor 2007 ontbreken, maar zijn bij de gekozen indicator ook niet van toepassing.	P	1	1	-	-	1,0

Consistentie en meetbaarheid		Effect of prestatie	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) telt 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
10.	Doel: aanpak huiselijk geweld Indicator: Uitwerking en vaststelling plan van aanpak centrale stad-stadsdelen						
	- Indicator sluit niet optimaal aan op doel. Andere indicatoren (bijv. aantal intermediairs die het stadsdeel inzet bij huiselijk geweld of aantal informatiebijeenkomsten of aantal doorverwezen klanten) ontbreken. - Doelstelling is niet duidelijk over activiteiten die stadsdeel Centrum gaat ondernemen om huiselijk geweld aan te pakken. - Referentiewaarden en kwantitatieve streefwaarden ontbreken, maar zijn bij de gekozen indicator ook niet van toepassing.	E	1	1	-	-	1,0
11.	Doel: afspraken woningcorporaties over keurmerk Veilig Wonen met aandacht voor de specifieke situatie binnenstad Indicator: Aanspreken van woningcorporaties op maatregelen om inbraak in corporatiewoningen te voorkomen						
	- Indicator helpt niet om doelstelling meetbaar te maken. Indicator overlapt deels de doelstelling. - Doelstelling is niet specifiek. Er wordt niet aangegeven met welke corporaties afspraken gemaakt moeten worden. Ook heeft het geen betrekking op de naleving van de afspraken. - Referentiewaarden en streefwaarden (bijv. aantal afspraken) voor 2007 ontbreken.	P	1	2	1	0	1,0
Gemiddelde score			1,2	1,4	1,6	1,0	1,3

Toelichting op de score:

- Naar het oordeel van de rekenkamer is de indeling van het programma 'Veiligheid' in de programmabegroting van stadsdeel Centrum matig, zowel wat betreft overzichtelijkheid als wat betreft consistentie. Van de 11 doelstellingen zijn er slechts 2 doelstellingen als effect geformuleerd. In veel gevallen is het hierdoor niet duidelijk wat het stadsdeel wil bereiken. Daarnaast ontbreekt bij 9 van de 11 doelstellingen een logische relatie tussen doelstelling, indicator en activiteiten. Als resultaat hiervan scoort stadsdeel Centrum op het toetsingspunt voor consistentie gemiddeld matig (score 1,3).
- De rekenkamer vindt verder dat de genoemde indicatoren over het algemeen weinig bijdragen aan de meetbaarheid van de veiligheidsdoelstellingen. Doelstellingen en indicatoren zijn soms hetzelfde (bijvoorbeeld doelstelling 8 en 11). Verder noemt stadsdeel Centrum in haar jaarverslag erg vaak (bij 7 van de 11 doelstellingen) dezelfde indicator, namelijk de vaststelling of uitvoering van een plan. Om de doelstelling meer meetbaar te maken zou bij de indicator ook gekeken kunnen worden naar de mate van uitvoering (% uitgevoerde acties uit een plan).
- Stadsdeel Centrum scoort matig (1,4) op het punt 'specifiek'. Het stadsdeel zou duidelijker kunnen omschrijven wat het precies bedoeld met een doelstelling.
- Regelmatig ontbreken relevante referentiewaarden en kwantitatieve streefaantallen. Opvallend is dat enkele van de vermelde referentiewaarden (subjectieve veiligheidsindex en top 5 aangiften) niet aansluiten bij de indicatoren. Zo is de objectieve veiligheidsindex één van de indicatoren, maar komt de subjectieve veiligheidsindex nergens terug. Om die reden scoort stadsdeel Centrum op de twee toetspunten voor meetbaarheid matig en onvoldoende (1,6 en 1,0).

Vraag 2: Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting 2007 adequaat toegelicht (artikel 25.2 van het BBV)?

In het jaarverslag 2007 volgt stadsdeel Centrum de structuur van het jaarplan. Voor zowel de effectindicatoren als de resultaatindicatoren geeft het stadsdeel aan wat volgens de begroting beoogd werd en wat daadwerkelijk gerealiseerd is. Per indicator geeft het stadsdeel aan wat de status van de doelstelling is: gerealiseerd, loopt op schema of nog niet gerealiseerd.

Tabel 3.2.2 – Verantwoording over doelstellingen in programma ‘Veiligheid’ in het jaarverslag 2007

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
Doelstellingen					
1.	Doel: objectieve veiligheidsindex bewoners (afname=verbetering)				
	- Het bereikte resultaat is genoemd (objectieve veiligheidsindex =117) en is niet afgenomen, maar toegenomen. - Uitgevoerde activiteiten worden niet expliciet gemeld. - Een verklaring hiervoor is niet opgenomen. Wel schrijft het stadsdeel over de subjectieve veiligheid. Uit contact met bewoners en ondernemers zou blijken dat de ervaren overlast en gevoelens van onveiligheid zijn afgenomen.	3	1	1	1,5
2.	Doel: regie pakken voor een gezamenlijke visie op veiligheid				
	- Het bereikte resultaat (regie) ontbreekt in de tabellen van het jaarverslag. Alleen in de toelichting geeft het stadsdeel aan dat het met het project Zorg en Veiligheid de regie heeft genomen om de drugsgerelateerde overlast aan te pakken. - Uitgevoerde activiteiten (10 themagerichte acties en 6 starten gehandhaafd) zijn vermeld. - Het is onduidelijk of alle acties uit het werkplan zijn uitgevoerd. Waarschijnlijk is dat wel het geval, want het stadsdeel geeft bij ‘status’ aan dat de doelstelling gerealiseerd is. In dat geval wijkt het resultaat niet af van het beoogde resultaat.	2	3	-	2,5

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v. programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
Doelstellingen					
3.	Doel: succesvolle handhaving in het Wallengebied				
	- Resultaten voor succesvolle handhaving (bijv. geconstateerde overtredingen, aantal bezochte bedrijven) ontbreken. - Uitgevoerde activiteiten worden genoemd. - Volgens het stadsdeel is de doelstelling gerealiseerd en zijn er geen verschillen tussen het beoogde en bereikte resultaat.	1	3	-	2,0
4.	Doel: terugdringen mensenhandel, gedwongen prostitutie en minderjarigen in de prostitutie				
	- Bereikte resultaten. en uitgevoerde activiteiten worden globaal genoemd. Informatie over het terugdringen van de mensenhandel, gedwongen prostitutie en minderjarigen in de prostitutie ontbreekt. - Volgens het stadsdeel is de doelstelling gerealiseerd en zijn er geen verschillen tussen het beoogde en bereikte resultaat.	1	1	-	1,0
5.	Doel: terugdringen overlast en klachten en adequate afhandeling klachten				
	- Bereikte resultaten en enkele uitgevoerde activiteiten worden genoemd. Resultaten over het terugdringen van de overlast (bijv. aantal overlastmeldingen) ontbreken. - Het is onduidelijk of alle acties uit het werkplan zijn uitgevoerd. Waarschijnlijk is dat wel het geval, want het stadsdeel geeft bij 'status' aan dat de doelstelling gerealiseerd is. In dat geval wijkt het resultaat niet af van het beoogde resultaat.	1	1	-	1,0
6.	Doel: schrijven integraal Veiligheidsplan				
	- Over de activiteit en het resultaat wordt gemeld dat het Veiligheidsplan is vastgesteld. - Het beoogde resultaat (vaststellen Veiligheidsplan) is behaald, dus er zijn geen verschillen.	2	2	-	2,0

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v. programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
Doelstellingen					
7.	Doel: uit Veiligheidsplan voortvloeiende acties oppakken				
	- Over de uitgevoerde activiteit en het bereikte resultaat (het vaststellen van het wijkveiligheidsplan), wordt slechts gemeld dat het nog niet heeft plaatsgevonden. - In de toelichting geeft het stadsdeel aan waarom het wijkveiligheidsplan pas in 2008 wordt vastgesteld.	2	2	3	2,5
8.	Doel: opstellen analyse veiligheidsproblematiek Leidseplein en Rembrandtplein				
	- Over het bereikte resultaat en de uitgevoerde activiteit (het uitvoeren van de analyse) wordt slechts gemeld dat er in 2007 een start is gemaakt en dat het in 2008 afgerond wordt. - Het jaarverslag geeft niet aan waarom de analyse nog niet is afgerond.	1	1	1	1,0
9.	Doel: onderzoeken van de mogelijkheid juridische ondersteuning bij schadeverhaal				
	- Het bereikte resultaat is niet vermeld. - Er is geen beoogde en geen uitgevoerde activiteit vermeldt. Uit het jaarverslag blijkt niet waarom deze activiteit niet van toepassing is in 2007.	0	0	0	0,0
10.	Doel: aanpak huiselijk geweld				
	- Het bereikte resultaat voor huiselijk geweld (vermeerdering/vermindering) is niet vermeld. - Over de uitgevoerde activiteit (vaststellen plan van aanpak) meldt het jaarverslag dat het in ontwikkeling is. - Tabel en toelichting geven niet aan waarom plan van aanpak nog niet is vastgesteld.	1	2	1	1,3

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v. programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
Doelstellingen					
11.	Doel: afspraken woningcorporaties over keurmerk Veilig Wonen met aandacht voor de specifieke situatie binnenstad				
	- Over het bereikte resultaat en de uitgevoerde activiteit wordt slechts gemeld dat het niet van toepassing is in 2007. - Jaarverslag meldt niet waarom doelstelling voor 2007 relevant is en tegelijkertijd de activiteit niet van toepassing is in 2007.	1	1	1	1,0
Gemiddelde score		1,4	1,5	1,2	1,3

Toelichting op de score:

- De rekenkamer is van mening dat het jaarverslag van stadsdeel Centrum over 2007 matig inzicht (score 1,3) geeft in de realisatie van doelstellingen voor het programma 'Veiligheid' en de daarvoor uitgevoerde activiteiten.
- Stadsdeel Centrum scoort matig (1,4 en 1,5) op de eerste twee toetsingspunten. Het jaarverslag gaat onvoldoende in op de bereikte resultaten. De rekenkamer constateert dat het stadsdeel in haar jaarverslag vaker rapporteert over bereikte *activiteiten* dan over bereikte *resultaten*. Dit komt ook doordat een groot aantal doelstellingen geformuleerd zijn als prestatie en een te bereiken effect ontbreekt. Het stadsdeel scoort dan ook hoger op de weergave van uitgevoerde activiteiten (score 1,5) dan op weergave van bereikte resultaten (score 1,4).
- De rekenkamer constateert dat het stadsdeel in het jaarverslag te gemakkelijk aangeeft dat een doelstelling gerealiseerd is. Naar het oordeel van de rekenkamer bevat het jaarverslag onvoldoende informatie om over de realisatie van enkele doelstellingen te oordelen. Een voorbeeld hiervan is doelstelling 5 ('Terugdringen overlast klachten en adequate afhandeling klachten') waarbij niet uit het jaarverslag blijkt of alle acties uit het werkplan zijn uitgevoerd. Het jaarverslag meldt slechts dat: "Integrale handhaving door stadsdeelhandhavers is opgestart, 6 straten doorlopen zijn en een bestuursrechtelijk stappenplan is toegepast op overlast rond bordelen". Toch constateert het stadsdeel dat de doelstelling gerealiseerd is.
- De uitgevoerde activiteiten sluiten onvoldoende aan op de voorgenomen activiteiten. Hiervoor geeft het stadsdeel niet altijd een verklaring. Zo meldt het stadsdeel bij 2 doelstellingen (1 en 9) zonder verklaring dat de activiteit in 2007 niet

meer van toepassing is. De gemiddelde score ligt dan ook relatief laag op dit toetsingspunt, namelijk 1,2.

Vraag 3: Zijn de doelstellingen in het jaarverslag voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag 2007 verifieerbaar en betrouwbaar?

Tabel 3.2.3 – Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van realisatiegegevens in het jaarverslag 2007

Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van kwantitatieve realisatiegegevens		Kwantitatieve realisatie-gegevens (0-3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn verifieerbaar (0-3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn betrouwbaar (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen					
1.	Doel: objectieve veiligheidsindex bewoners (afname=verbetering)				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0,0
2.	Doel: regie pakken voor een gezamenlijke visie op veiligheid				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0,0
3.	Doel: succesvolle handhaving in het Wallengebied				
	Realisatiegegevens: 10 themagerichte acties uitgevoerd in het kader van convenant vrijplaatsen; 6 straten integraal gecontroleerd door multidisciplinair stadsdeelhandhavingsteam Gegevens zijn niet afkomstig uit formele administratie, maar uit een overzicht dat stadsdeel Centrum zelf opstelde. De gegevens worden ook vermeld in de <i>Rapportage Coördinatieteam Wallen (CTW) 2007-2008</i> . Bij deze doelstelling kan het stadsdeel ook andere kwantitatieve resultaatgegevens vermelden bijvoorbeeld het aantal bezochte adressen, het aantal sluitingen en het aantal geconstateerde overtredingen.	2	2	2	2,0
4.	Doel: terugdringen mensenhandel, gedwongen prostitutie en minderjarigen in de prostitutie				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0,0

Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van kwantitatieve realisatiegegevens		Kwantitatieve realisatiegegevens (0-3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn verifieerbaar (0-3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn betrouwbaar (0-3)	Gemiddelde score
5.	Doel: terugdringen overlast en klachten en adequate afhandeling klachten				
	Realisatiegegevens: 6 starten doorlopen Gegevens zijn niet afkomstig uit formele administratie, maar uit een overzicht dat stadsdeel Centrum zelf opstelde. De gegevens worden ook vermeld in de <i>Rapportage Coördinatieteam Wallen (CTW) 2007-2008</i> . Bij deze doelstelling kan het stadsdeel ook andere kwantitatieve resultaatgegevens vermelden bijvoorbeeld het aantal overlastmeldingen geregistreerd door de politie.	2	2	2	2,0
6.	Doel: schrijven integraal Veiligheidsplan				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten	0	-	-	0,0
7.	Doel: uit Veiligheidsplan voortvloeiende acties oppakken				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0,0
8.	Doel: opstellen analyse veiligheidsproblematiek Leidseplein en Rembrandtplein				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0,0
9.	Doel: onderzoeken van de mogelijkheid juridische ondersteuning bij schadeverhaal				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0,0
10.	Doel: aanpak huiselijk geweld				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0,0
11.	Doel: afspraken woningcorporaties over keurmerk Veilig Wonen met aandacht voor de specifieke situatie binnenstad				
	Niet voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.	0	-	-	0,0
Gemiddelde score		0,4	2,0	2,0	1,5

Toelichting op de score:

- Stadsdeel Centrum heeft in het jaarverslag 2007 slechts 2 van de 11 doelstellingen (18%) van het programma 'Veiligheid' voorzien van kwantitatieve gegevens over de resultaten. De rekenkamer ziet het als een gemiste kans dat het stadsdeel geen kwantitatieve resultaten weergeeft bij de eerste doelstelling ('Objectieve veiligheidsindex bewoners') en de vierde doelstelling ('Terugdringen mensenhandel, gedwongen prostitutie en minderjarigen in de prostitutie'). Het jaarverslag van het stadsdeel kan verbeterd worden door bijvoorbeeld bij de eerste

doelstelling kwantitatieve gegevens uit de Veiligheidsindex van de Dienst Onderzoek en Statistiek weer te geven. Verder zou het stadsdeel in haar jaarverslag kunnen aangeven hoeveel % van de acties uit een actieplan (bijvoorbeeld bij doelstellingen 7 en 10) volledig of gedeeltelijk zijn uitgevoerd.

- De kwantitatieve resultaatgegevens bij twee doelstellingen zijn voldoende (score 2,0) verifieerbaar en betrouwbaar.

3.2.1 Oordeel over programma 'Veiligheid'

	Programma Veiligheid	Score 0-3
Vraag 1	Consistent en meetbaar	1,3
Vraag 2	Adequate verantwoording in jaarverslag	1,3
Vraag 3	Kwantitatieve gegevens aanwezig, verifieerbaar en betrouwbaar	1,5
	Gemiddelde score	1,4

De rekenkamer is van oordeel dat het programma 'Veiligheid' een matig inzicht (eindscore 1,4) biedt om een oordeel te vormen over de doeltreffendheid van het beleid. De verantwoording kan nog aanzienlijk worden verbeterd.

Toelichting op het oordeel:

- Naar het oordeel van de rekenkamer is de kwaliteit van het programma 'Veiligheid' in de programmabegroting van stadsdeel Centrum matig (score 1,3). Slechts 2 van de 11 doelstellingen zijn als effect geformuleerd, waardoor het onduidelijk is wat stadsdeel Centrum voor veiligheid wil bereiken. Een logische relatie tussen doelstelling, indicator en activiteiten ontbreekt veelal: doelstellingen en indicatoren zijn soms hetzelfde en activiteiten ontbreken bij de meeste doelstellingen. Ook ontbreken regelmatig relevante referentiewaarden en kwantitatieve streefaantallen.
- Op vraag 2, die vooral betrekking heeft op het jaarverslag 2007, scoort stadsdeel Centrum ook matig. De rekenkamer is van mening dat het jaarverslag matig (score 1,3) inzicht geeft in de realisatie van doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten. Bereikte resultaten zouden vaker weergegeven kunnen worden. Ook is de toelichting op de verschillen tussen de beoogde en bereikte resultaten voor verbetering vatbaar.
- Stadsdeel Centrum heeft slechts een klein deel (18%) van de doelstellingen voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Wel blijkt uit de analyse van de rekenkamer dat de kwantitatieve resultaatgegevens die het stadsdeel heeft opgenomen in het jaarverslag voldoende verifieerbaar en betrouwbaar zijn. Het stadsdeel scoort gemiddeld matig (score 1,5) op deze vraag.

3.2.2 Aanbevelingen programma ‘Veiligheid’

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer voor het programma ‘Veiligheid’ tot de volgende aanbevelingen:

1. Formuleer doelstellingen op een zodanige manier dat duidelijk is wat het stadsdeel wil bereiken.
2. Zorg er voor dat de bijbehorende indicatoren bijdragen aan de meetbaarheid van de doelstellingen. Dit kan door kwantitatieve streefwaarden bij de indicatoren te formuleren.
3. Voeg zoveel mogelijk referentiegegevens toe, zodat beoogde doelstellingen in perspectief geplaatst kunnen worden.
4. Geef in het jaarverslag een verklaring waarom beoogde en gerealiseerde activiteiten van elkaar verschillen.
5. Neem zoveel mogelijk kwantitatieve gegevens in het jaarverslag op, bijvoorbeeld bij de doelstelling voor het verbeteren van de objectieve veiligheid, de aanpak van huiselijk geweld en overlast.

3.3 Programma 'Milieu'

3.3.1 Bevindingen

Milieuaspecten komen in het jaarverslag van stadsdeel Centrum in diverse programma's terug. Het thema Afval staat in het programma 'Inrichting en Beheer' en 'Beheer Openbare ruimte'. De meeste maatregelen over luchtkwaliteit staan in het programma 'Verkeer en parkeren'. De rekenkamer onderzocht de kwaliteit van het programma 'Milieu'.

In het programma 'Milieu' vermeldt stadsdeel Centrum haar visie als volgt:
'Een leefbaar, duurzaam en veilig milieu voor iedereen'.

Het stadsdeel noemt daarbij de volgende algemene doelstellingen:

- Minder overlast.
- Betere (brand) veiligheidsvoorzieningen.
- Kleinere kans op gezondheidsschade als gevolg van onder andere uitstoot.
- Voorkomen van uitputten van grondstofvoorraden.
- Door energiebesparing en verduurzaming bestrijden van oorzaken klimaatverandering.

Net als bij het programma 'Veiligheid' gaat het programma 'Milieu' in op effectindicatoren. Stadsdeel Centrum geeft aan dat er momenteel geen goede effectindicatoren voor 'Milieu' beschikbaar zijn. Het stadsdeel vraagt de Dienst Milieu en Bouwtoezicht (DMB) om voortaan meer effectgerichte monitoring te gaan bijhouden. Gedacht kan worden aan het soort overtredingen, bedrijfstakken met slecht nalevingsgedrag en energiebesparing.

Vervolgens heeft stadsdeel Centrum 3 doelstellingen geformuleerd ('resultaatindicatoren' genoemd), die zijn uitgewerkt in kwalitatieve en meetbare doelstellingen. Deze zijn op hun beurt uitgewerkt in resultaten voor 2007 en 2010, waarvan er een aantal zijn voorzien van een toelichting. De rekenkamer heeft de 3 doelstellingen als uitgangspunt genomen voor haar analyse.

Vraag 1: Zijn de doelstellingen en activiteiten in de programmabegroting 2007 meetbaar en consistent geformuleerd? Biedt de programmabegroting 2007 een voldoende basis om achteraf meetbaar te verantwoorden?

Tabel 3.3.1 – Doelstellingen en indicatoren Programma ‘Milieu’ in de programmabegroting 2007

Consistentie en meetbaarheid		Effect of prestatie	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) P.M. 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
1.	Doel: uitvoering ‘Adequaat niveau’ vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet milieubeheer door Dienst Milieu- en Bouwtoezicht Indicatoren: - Aanwezigheid actueel vergunningbestand - Toezicht volgens vastgestelde cyclus - Het doen van passende handhavingstappen bij overtredingen						
	• Relatie tussen doelstelling en indicatoren is helder. Er zijn 3 indicatoren die elk betrekking hebben op de aspecten uit de doelstelling: vergunningverlening, toezicht en handhaving. • Doelstelling is algemeen geformuleerd. Onduidelijk is wat onder ‘adequaat niveau’ en ‘passende handhavingstappen’ wordt verstaan. • Kwalitatieve streefwaarden voor 2007 en 2010 worden genoemd. Streefwaarden voor 2007 zijn gelijk aan die voor 2010. • Referentiewaarden worden alleen genoemd voor de indicator ‘Toezicht volgens vastgestelde cyclus’.	P	3	2	2	1	2,2
2.	Doel: bevorderen van duurzaamheid bij 800 bedrijven op thema’s energie, water, afval en vervoermanagement Indicator: Aantal gecontroleerde bedrijven in het kader van de Verruimde reikwijdte Wet Milieubeheer						
	• Indicator heeft alleen betrekking op het aspect van handhaving bij slechts 60 bedrijven. Het betreft slechts een onderdeel van het bevorderen van duurzaamheid bij 800 bedrijven. Er kan ook een indicator worden genomen die meer preventief van aard is, zoals het aantal voorlichtingsactiviteiten, etc.	E	1	3	2	0	1,4

Consistentie en meetbaarheid		Effect of prestatie	Logische relatie tussen doelstelling, indicatoren en activiteiten (0-3) P.M. 2x	Specifiek (0-3)	Voorzien van streefwaarde en tijdgebonden (0-3)	Voorzien van relevant referentiegegevens (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen							
	- Doelstelling is specifiek, doelgroep, thema's zijn duidelijk aangegeven. - Kwantitatieve streefwaarden voor 2007 en 2010 worden genoemd. Streefwaarden voor 2007 zijn gelijk aan die voor 2010. - Referentiewaarden ontbreken.						
3.	Doel: actief energiebeleid voeren als bijdrage aan bestrijding van broeikaseffect Indicator - Vaststellen beleid. - Aantal uitgevoerde acties van de 22 uit het Plan van Aanpak Energiebesparing en verduurzaming 2004-2007.						
	- Doelstelling en indicatoren zijn logisch verbonden. Activiteiten zijn niet vermeld. - Doelstelling is redelijk specifiek geformuleerd. - Kwalitatieve en kwantitatieve streefwaarden voor 2007 en 2010 worden genoemd. Voor 2007 wordt geen % van acties genoemd dat is uitgevoerd, voor 2010 is dat wel het geval. - Referentiewaarden ontbreken.	P/E	2	2	2	0	1,6
Gemiddelde score			2,0	2,3	2,0	0,3	1,7

Toelichting op de score:

- Naar het oordeel van de rekenkamer zijn de doelstellingen in de programmabegroting 2007 van stadsdeel Centrum bijna voldoende consistent en bijna voldoende meetbaar geformuleerd (score 1,7). Deze score wordt veroorzaakt door het ontbreken van referentiegegevens bij vrijwel alle doelstellingen.
- Op de overige aspecten scoort stadsdeel Centrum voldoende (score 2,0) of ruim voldoende (score 2,3) of. De doelstellingen en indicatoren zijn voldoende specifiek geformuleerd en het stadsdeel vermeldt bij 3 van de 5 geformuleerde indicatoren kwantitatieve streefwaarden voor 2007.

Vraag 2: Geeft het dagelijks bestuur in het jaarverslag 2007 inzicht in de realisatie van de doelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten? Worden de verschillen ten opzichte van de programmabegroting 2007 adequaat toegelicht (artikel 25.2 van het BBV)?

In het jaarverslag 2007 volgt stadsdeel Centrum de structuur van het jaarplan. Voor de resultaatindicatoren geeft het stadsdeel aan wat volgens de begroting beoogd werd en wat daadwerkelijk gerealiseerd is. Per indicator geeft het stadsdeel aan wat de status van de doelstelling is: gerealiseerd, loopt op schema of nog niet gerealiseerd.

Tabel 3.3.2 – Verantwoording over doelstellingen in programma ‘Milieu’ in jaarverslag 2007

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v. programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
Doelstellingen					
1.	Doel: uitvoering ‘Adequaat niveau’ vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet milieubeheer door Dienst Milieu- en Bouwtoezicht				
	- Bereikte resultaten en uitgevoerde activiteiten zijn grotendeels vermeld. - Bij de indicator ‘Toezicht volgens vastgestelde cyclus’ staat dat er i.p.v. de beoogde 550 integrale controles circa 544 controles zijn uitgevoerd. Deze minimale afwijking wordt niet toegelicht.	2	2	2	2,0
2.	Doel: bevorderen van duurzaamheid bij 800 bedrijven op thema’s energie, water, afval en vervoermanagement				
	- Bereikte resultaten over de duurzaamheid bij 800 bedrijven ontbreken. - Uitgevoerde activiteiten (‘60 gecontroleerde bedrijven’) zijn vermeld. - Stadsdeel Centrum heeft de activiteiten zoals voorgenomen bij de indicator in de programmabegroting 2007 uitgevoerd.	1	2	-	1,5

Verantwoording over doelstellingen en activiteiten		Bereikte resultaat is vermeld (0-3)	Uitgevoerde activiteiten zijn vermeld (0-3)	Verklaring voor verschillen t.o.v. programmabegroting (0-3) telt 2x	Gemiddelde score
3.	Doel: actief energiebeleid voeren als bijdrage aan bestrijding van broeikaseffect				
	- Bereikte resultaten en uitgevoerde activiteiten worden alleen in de toelichting vermeld. - In de toelichting wordt vermeldt waarom de voorgenomen activiteiten (PvA Energiebesparing 2008-2011 vaststellen en uitvoering actie PvA 2004-2007) nog niet zijn uitgevoerd.	1	1	3	2,0
Gemiddelde score		1,3	1,7	2,5	2,0

Toelichting op score:

- De rekenkamer is van mening dat het jaarverslag van stadsdeel Centrum voldoende inzicht geeft in de realisatie van milieudoelstellingen en de daarvoor uitgevoerde activiteiten (score 2,0).
- Stadsdeel Centrum scoort matig (1,3) op het eerste toetsingspunt. Het stadsdeel geeft in het jaarverslag 2007 nauwelijks aan welke resultaten er per doelstelling zijn bereikt. Hierdoor is bij effectdoelstellingen moeilijk vast te stellen in hoeverre effecten zijn gerealiseerd.
- Wel geeft het stadsdeel in jaarverslag 2007 in bijna voldoende mate weer welke activiteiten zijn verricht (score 1,7).
- Het stadsdeel geeft bij 2 van de 3 milieudoelstellingen een verklaring als uitgevoerde activiteiten verschillen van voorgenomen activiteiten. Als gevolg hiervan scoort stadsdeel Centrum goed op dit aspect, namelijk 2,5.

Vraag 3: Zijn de doelstellingen in het jaarverslag voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten? Zijn deze gegevens in het jaarverslag 2007 verifieerbaar en betrouwbaar?

Tabel 3.3.3 – Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid van realisatiegegevens in programma 'Milieu' in het jaarverslag 2007

Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid		Kwantitatieve realisatiegegevens (0-3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn verifieerbaar (0-3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn betrouwbaar (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen					
1.	Doel: uitvoering 'Adequaat niveau' vergunningverlening, toezicht en handhaving Wet milieubeheer door Dienst Milieu- en Bouwtoezicht				
	Realisatiegegevens: 544 integrale toezichtscontroles - Slechts voor 1 van de 3 indicatoren zijn kwantitatieve resultaatgegevens vermeld. - Het vermelde realisatiegegeven is afkomstig uit het administratiesysteem STRAMIS van DMB. Ook is het getal verwerkt in de <i>Bestuursrapportage 2007</i> van DMB. - Het resultaat is onjuist weergegeven. Volgens STAMIS zijn 543 (en volgens de bestuursrapportage 544) bedrijven in de categorie –B bedrijven gecontroleerd en in totaal zijn er bij 838 bedrijven controles uitgevoerd. Het jaarverslag 2007 doet voorkomen alsof er 546 bedrijven zijn gecontroleerd. Uit navraag van de rekenkamer bij stadsdeel Centrum blijkt dat het jaarverslag 2007 het totale aantal gecontroleerde bedrijven (838) had moeten vermelden; dit is een fout in het jaarverslag 2007. Hoewel de verschillen tussen de bronnen minimaal zijn, geven de verschillen redenen tot twijfelen aan de betrouwbaarheid.	2	3	1	2,0
2.	Doel: bevorderen van duurzaamheid bij 800 bedrijven op thema's energie, water, afval en vervoermanagement				
	Realisatiegegevens: 60 bedrijven zijn gecontroleerd in het kader van Verruimde wet Milieubeheer - Het vermelde realisatiegegeven is afkomstig uit het administratiesysteem STRAMIS van DMB. Ook is het getal verwerkt in de <i>Bestuursrapportage 2007</i> van DMB. - Uit navraag van de rekenkamer bij stadsdeel Centrum blijkt dat er in werkelijkheid geen 60, maar 49 VR controles hebben plaatsgevonden. Reden hiervoor is dat een aantal hotels al voor 2007 een milieukeurmerk hadden gekregen en hierdoor minder controles krijgen van inspecteurs van DMB. Deze duurzame	2	3	1	2,0

Aanwezigheid, verifieerbaarheid en betrouwbaarheid		Kwantitatieve realisatie-gegevens (0-3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn verifieerbaar (0-3)	Gegevens over bereikte resultaten zijn betrouwbaar (0-3)	Gemiddelde score
Doelstellingen					
	hotels (Project Green Key) zijn wel bezocht door DMB om te kijken of ze aan de standaard-eis voldoen. In de DMB-opgave zijn de bezoeken niet opgegeven als VR-controles. Deze toelichting ontbreekt in het jaarverslag van stadsdeel Centrum.				
3	Doel: actief energiebeleid voeren als bijdrage aan bestrijding van broeikaseffect				
	Realisatiegegevens: 9 van de 22 acties zijn geheel afgerond, 5 zijn in uitvoering, 1 actie is uitgevoerd door de provincie, 6 acties zijn onderzocht en 1 actie is stopgezet. - Deze kwantitatieve resultaatgegevens zijn afkomstig uit de <i>Meerjarenvisie Milieu stadsdeel Centrum 2008-2010</i> inclusief <i>Jaarprogramma 2008</i>. - Het door het stadsdeel aangeleverde overzicht met de stand van zaken komt grotendeels overeen met de stand van zaken bij de acties in het jaarverslag 2007.	3	3	2	2,7
Gemiddelde score		2,3	3,0	1,3	2,2

Toelichting op score:

- Stadsdeel Centrum heeft in het jaarverslag 2007 alle doelstellingen (100%) van het programma 'Milieu' voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten.
- Positief is dat *alle* vermelde kwantitatieve resultaten zijn terug te vinden in officiële documenten. Dit resulteert in een zeer goede score (3,0) op het aspect 'Verifieerbaarheid'.
- Uit navraag van de rekenkamer bij stadsdeel Centrum is gebleken dat bij 2 van de 3 doelstellingen de resultaatgegevens onjuist zijn weergegeven. De vermelde kwantitatieve gegevens wijken af van het brondocument, in dit geval het registratiesysteem STRAMIS van DMB. Dit leidt tot een matige score op het aspect 'Betrouwbaarheid' (1,3).

3.3.2 Oordeel over het programma ‘Milieu’

	Programma ‘Milieu’	Score 0-3
Vraag 1	Consistent en meetbaar	1,7
Vraag 2	Adequate verantwoording in jaarverslag	2,0
Vraag 3	Kwantitatieve gegevens aanwezig, verifieerbaar en betrouwbaar	2,2
	Gemiddelde score	2,0

De rekenkamer is van oordeel dat het programma ‘Milieu’ voldoende inzicht biedt om een oordeel te vormen over de doeltreffendheid van het beleid. Voor het programma ‘Milieu’ is de eindscore 2,0. Op onderdelen kan de verantwoording nog worden verbeterd.

Toelichting op het oordeel:

- Het programma ‘Milieu’ van stadsdeel Centrum scoort bijna voldoende op consistentie (1,7). Deze relatief lage score wordt vooral veroorzaakt door het ontbreken van referentiegegevens bij vrijwel alle doelstellingen.
- In het jaarverslag 2007 gaat het stadsdeel beperkt in op de bereikte resultaten van de milieudoelstellingen uit de programmabegroting 2007 (score 1,3). Hierdoor is bij effectdoelstellingen moeilijk vast te stellen in hoeverre effecten zijn gerealiseerd. Positief is dat het stadsdeel in het jaarverslag 2007 de verrichte activiteiten weergeeft en een verklaring geeft voor verschillen tussen voorgenomen en uitgevoerde activiteiten. Dit leidt tot een score ‘voldoende’ op deze vraag (score 2,0).
- Stadsdeel Centrum heeft alle doelstellingen (100%) voorzien van kwantitatieve gegevens over de bereikte resultaten. Deze gegevens zijn over het algemeen verifieerbaar. Wel is uit onderzoek van de rekenkamer gebleken dat de gegevens bij 2 van de 3 doelstellingen onvoldoende betrouwbaar zijn. Toch scoort het stadsdeel gemiddeld ruim voldoende (2,2) op deze vraag.

3.3.3 Aanbevelingen programma ‘Milieu’

Op basis van het onderzoek komt de rekenkamer voor het programma ‘Milieu’ tot de volgende aanbevelingen:

1. Voorzie de doelstellingen waar mogelijk van te bereiken resultaten en uit te voeren activiteiten en rapporteer daarover in het jaarverslag.
2. Voorzie de doelstellingen waar mogelijk van streefwaarden.
3. Geef een verklaring wanneer voorgenomen activiteiten en gerealiseerde activiteiten van elkaar verschillen.
4. Zorg dat de in het jaarverslag vermelde kwantitatieve gegevens overeenkomen met de officiële gegevens uit brondocumenten.

Bijlage Achtergrond beoordelingskader

De rekenkamer baseert haar beoordeling van de programma's primair op het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV). Het BBV schrijft voor welke vorm het jaarplan van een gemeente moet hebben.

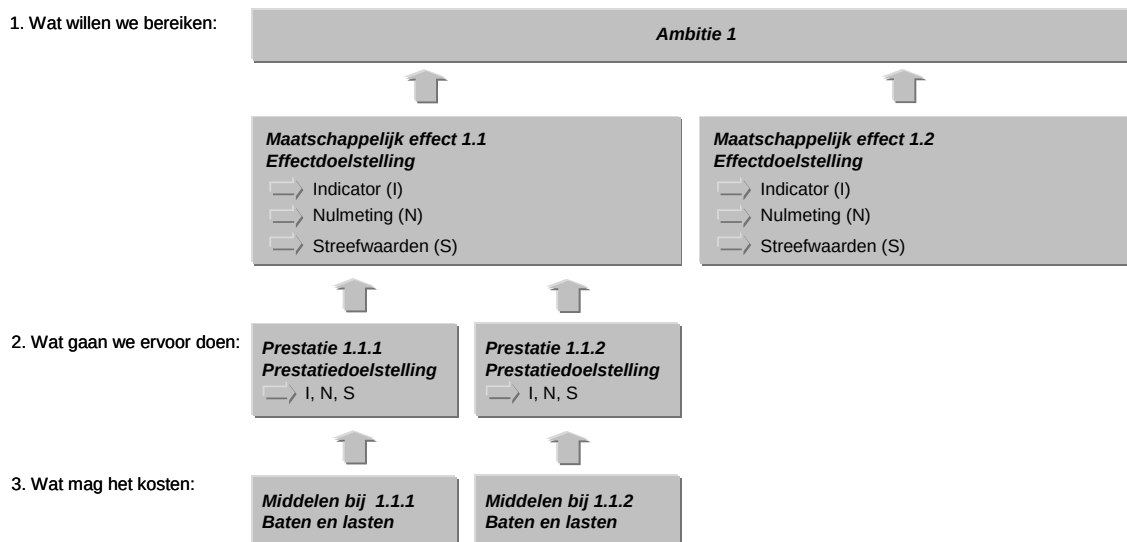
Meetbaar beleid: hoe?

Volgens het BBV moet het jaarplan per programma antwoord geven op de zogenaamde drie W-vragen:

1. Wat willen we bereiken?
2. Wat gaan we daarvoor doen?
3. Wat mag het kosten?

De 3 W-vragen vormen een zogenaamde doelenboom waarbij het te bereiken maatschappelijk effect uiteindelijk wordt uitgewerkt in concrete activiteiten en de middelen die daarvoor nodig zijn. Figuur B.1 toont ter verheldering de relaties tussen de drie W-vragen en laat zien hoe de doelenboom wordt gevormd.

Figuur B.1- Relaties tussen de drie W-vragen: doelenboom

We bespreken de drie W-vragen aan de hand van een voorbeeld. In dit fictieve voorbeeld is de bestuurlijke ambitie het garanderen van de bereikbaarheid van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Deze vraag wordt beantwoord door aan te geven welke maatschappelijke effecten in de samenleving worden beoogd. Veelal worden deze in de vorm van ‘ambities’ geformuleerd. Om het kaderstellen vooraf en het verantwoorden en controleren tussentijds en achteraf mogelijk te maken, dienen maatschappelijke effecten als doelstellingen te worden geformuleerd. De formulering moet SMART zijn: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden. Om een effectdoelstelling SMART te maken moet de doelstelling effectindicatoren, nulwaarden en streefwaarden bevatten.

We werken de volgende ambitie uit in een SMART geformuleerde effectdoelstelling ‘garanderen bereikbaarheid’:

- Effectdoelstelling 1.1: een verbeterde autobereikbaarheid in kerngebieden.
- Indicator bij effectdoelstelling 1.1: gemiddelde snelheid hoofdwegennet met:

nulwaarde 2006:	30 km/u
streefwaarde 2007:	32 km/u
streefwaarde 2010:	35 km/u

Wat gaan we daarvoor doen?

Om de gewenste maatschappelijke effecten te bereiken moet de gemeente zich inspannen. Zij moet prestaties leveren. Ook deze prestaties zijn meetbaar te maken in prestatiedoelstellingen met een indicator, nulwaarde en streefwaarden. Op basis van de effectdoelstelling kan bijvoorbeeld de volgende prestatiedoelstelling 1.1.1 worden geformuleerd: ‘aanleg van ondergrondse parkeergarages.’

Indicator bij prestatiedoelstelling 1.1.1: aantal parkeerplaatsen in openbare parkeergarages met:

nulwaarde (2006):	2.500
streefwaarde 2007:	2.600
streefwaarde 2010:	3.000

Wat mag het kosten?

De laatste vraag gaat over de baten en lasten om de betreffende prestaties te leveren. Gebruikelijk is deze te begroten voor ieder jaar van de bestuursperiode.

Verantwoording over de realisatie

Het jaarverslag dient volgens het BBV per programma inzicht te bieden in de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd, de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijk effecten te bereiken en de gerealiseerde baten en lasten.

Dit is vertaald in de zogenaamde drie H-vragen:

1. Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?
2. Hebben we gedaan wat we zouden gaan doen?
3. Heeft het gekost wat het zou gaan kosten?

Rekenkamer Amsterdam

Rekenkamer Amsterdam Centrum

Rekenkamer Stadsdelen Amsterdam

Rekenkamer Zaanstad

Frederiksplein 1
1017 XK Amsterdam

telefoon 020 552 2897
fax 020 552 2943
info@rekenkamer.amsterdam.nl
www.rekenkamer.amsterdam.nl